

הלכות שבת סימן שמה שמו

פ סס ז ג רפכ"ס
כפ"ד ס כט
א שנת ו זל
ב כרייתא שס ו
וח ג כרייתא שס
ה' וכת"ק כרא"ש
והר"ן וסרפכ"ס
כפ"י ר"ד ורינו
יונס ד כרייתא
סס ז ו' ו

בכרמלית (עפ"י) עמוק מאה אמה היו כרמלית (פ) אלא אם כן הוא רחב ד' על ד' דאין מקום פסור
בכרמלית כמו שכתבנו נסמוך: י"ב סמקום פסור הוא סמק (פא) שאין בו (יד) ר' על ד' (פב) וגבוה
משלשה ולמעלה עד לרקיע יאו חריץ שאין בו ד' על ד' (פג) ועמוק יותר משלשה וכן הבחיצות
הגבוהות סג' ולמעלה (פו) ואין ביניהם ר' על ד'. סנה (פה) וכל זס דוקא כעמוד כר"ה אבל בכרמלית
אמרינן מלא מין אה מינו ויעור (פו) ודינו ככרמלית * (ר"ן) ס' כיצד מפתחין ונכחות מדכי סרק ס"ו דשנח) (סור
וב"י כשס רמב"ם) * ויש חולקים וזומרים לאן חילוק בין ר"ה לכרמלית (רס"י) והמגיד ס"ד כשס רשכ"א) אבל אם
עומד כרס"י (סו) לכולי עלמא דיט כרשות היחיד (כ"ז):

שמו דיני עירובין מן התורה. ובו ג' סעיפים:

א) אין התורה אין חייב אלא כמוציא ומכניס וזורק (א) ומושיב מרה"י לר"ה או מר"ה לר"ה
(ב) וחכמים אסרו בכרמלית לרה"י או לר"ה או מהם לכרמלית יאכל מקום פסור (ג) מותר להוציא
ולבנים מסנו לרה"י ולר"ה ומהם דתוכו (ד) יאכל העומד ברה"י ומוציא או מכניס או משיב וזורק
לרה"י דרך מקום פסור או איפכא (ה) חייב (ו) וכן לא יעמוד אדם על מקום פסור (ז) ויקח הפזץ
באר היטב

(ח) ארבעה רוחב אפי' הוא ארוך אלק אמה כ"י: (טו) ואין כיניהם. משמע דאין עובי המחיצות מטרף לד' כ"ה. ועסק' א' מש"ס:

משנה ברורה באור הלכה

פסור כשאין בו ד' על ד' וכדלקמיה כס"ס: (עפ"י) אסילו עמוק
מאה אמה. ר"ל ונס רחב סמות מד' על ד' והספס מסוס דהוא
(ע) כשל לגבו הכרמלית שהוא עומד בו וכדלקמיה בהג"ה כדעה
הראשונה והא דק"ל דגדר כרמלית שלא יהא סמות מד' על ד'
ע"כ איירי לדעת הג"ה זו היכא להעמוד עומד כר"ה דאלו היה
עומד בכרמלית אסילו הוא סמות מד' על ד' ג"כ שס כרמלית עליה

דמלא מין את מינו ובעל לגביה: (פ) אלא אם הוא רחב ד' על ד'. דלו הוא רה"י: (פא) שאין בו ארבעה. ספחים רוחב (פו)
אסילו הוא ארוך אלק אמה דמרוכב ד' ספחים על ד' ספחים כעין: (פב) וגבוה משלשה ומעלה. דפחות משלשה כשל לגבי
קרקע וכדלעיל כס"י: (פג) ועמוק יותר משלשה. ס"ה ז"ל ועמוק (פו) שלשה ויותר: (פד) ואין כיניהם ארבעה וכו'. משלשן זה
משמע דאי עובי המחיצות מטרף לד' וע"ל בסק"ג מה שכתבנו שם: (פה) וכל זה וכו'. ס"י כל הציורים המבוארים כסתיף זה דבאין
בו ד' על ד' היו מקום פסור דוקא עומד ברה"ה אבל בעומד בכרמלית אפי"ג דל"ה הוא ד' היו בכרמלית דמלא מין את מינו היינו
המקום פסור מלא את הכרמלית שהיא מינו שהוא ג"כ מקום פסור מן התורה ויעור ונחזוק ר"י מינו להטרף עמו ולהיות
כמוהו: (פו) ודינו בכרמלית. ובעמוד או במחיצות הנ"ל (עח) לא היו בכרמלית אלא עד יו"ד ספחים אבל במחיצות אסילו עמוק ה'
אמה, וכנ"ל בהג"ה כס"י: (פז) לכ"ע דינו כמו רה"י. שכל דבר שהוא בתוך רה"י הוא רה"י בין גבוה בין נמוך בין רחב בין
קצר [כ"י] (עט) ועיין באחרונים שמהלדין להורות כדעה הראשונה ועיין כה"ל:

(א) ומושיב. היינו שגופו עומד כרשות אחד ומושיב בידו החסך לרשות אחר ועיין לקמן כסימן שמו' כמ"כ סק"ח לענין מושיב
מרה"י לרה"י דרך ר"ה: (ב) וחכמים אסרו וכו'. דהוא (א) דמיה קנת לרה"ה שאין מחיצות ומ"מ אינו ר"ה דלאו להילוכא
דרכים עבירה ולכן גזרו עליו חכמים שלא להוציא ולהכניס ממנו בין לרה"י ובין לרה"י כדי שלא יבא להתיר אף מרה"י לרה"ה:
(ג) מותר להוציא ולהכניס. וה"ה להושיב ולזרוק: (ד) אבל העומד. ר"ל (ב) שהיה עומד והלך והוציא או הכניס או שנטא
עומד אלא שהושיב או זרק: (ה) חייב. דכיון שפשה עקירה ברה"י והנחה ברה"ה או איפכא לא איכפת לן מה שהעביר ביניהם
דרך מקום פסור. ודוקא שלא עמד במקום פסור אבל עמד מעט שס ואח"כ חזר והוציא לרשות האחר פסור כיון שפשה הנחה במקום
פסור (ג) ומ"מ איפורא דרבנן איכא אף בזה דגזרינן דילמא אחי לאקולי ולאפוקי להדיא מרה"י לרה"ה (ד) וה"ה דאסור להוציא
מספס זה מרה"י למקום פסור דרך ר"ה אף אם יזכר שלא לעמוד ברה"ה: (ז) וכן לא יעמוד וכו' האי וכן לאו דוקא (ה) דהויכא
ליכא בזה [דכיון שהוא בעלמו עומד ונייה במקום פסור מיד שהגיע החסך כגדו (ז) נעשה כמו שהגיה שס מעט] ונקט וכן משום
איפורא משום דפכ"ס נעשה על ידו הוצאה מרה"י לרה"ה ואתי לאקולי להוציא מרה"י לרה"ה להדיא: (ז) ויקח חסך מיד וכו'.

שער הציין

(פס) וכל זס לענין פסקות אבל לענין גובס כגון פסוד שפא סמות סו"ד ספחים ורוחב ד' על ד' עומד בכרמלית אסילו לדעת ראשונה שלקטים
ככ"ס ג"כ אינו חופפת אלא עד פשרס דלא שייך שס לומר מלא מין את מינו ולכטולי לנכיס דנס בכרמלית גופא אינו חופס אוירו אלא עד יו"ד
וכ"כ בספר חוטמת שנת: (עו) פ"א כשס סטופקים: (פו) דשלאש כדל"י ג"כ אינו כשל לקרקע וגס כרמכ"ס לא נזכר חיבת יתר: (עח) וכספס
מתנתי מקודס כספר סניון: (פס) א"ר וסג"ו וסולחן ס"ס: (א) רש"י: (ב) ס"ו: (ג) גשלא כמישרא דרב דימי אמר ר' יוחנן: (ד) כ"י וס"ג
ומאמר מדכי דלא ככ"ה: (ה) גמרא: (ו) כן הוא לפירוש רש"י וסרמכ"ס כסס דמכ"ס שס סהס לא נח סכא נח וכמכ"כ בספר משס דוקא פ"ג
אין כמסרש"א שס כדף ח"ה ס"ב כר"ה ליטא חסוי דמפרש שס כן אף לפירוש סהסופות כשס ר"ה אכן כרמכ"ס ס"כ עשנת סו"ד כסשנות
כ"כ"ד שס לפי מה שספתיק פירוש ר"ה משמע דדוקא כשנת שס פסס אבל כשלא נח כלל חייב:

הלכות שבת סימן שמו

ר 899 באר הגולה

מיד מי שעומד ברי"ח ויתגנו למי שעומד ברשות היחיד או איפכא (ח) ולהחליף דרך מקום פשוט ה כראש נכס
* ברשויות דרבנן (ט) ויש אוסרים (י) ויש סתירים (פ"ל מ' שפ"ב סניף ו'): ב' מן התורה אין
חייב אלא (יא) במעביר ד' אמות בר"ה וחכמים אסרו להעביר ד' אמות (יב) בכרמלית ויום ובקעה
(יג) תרי גזוני כרמלית נינהו וסותר לשלשך סו לוו תוך ד"א: ג' (ב) * הקרפף (פי) מקום שמוקף
מחילת כלל קרוי כמו חצר (יד) יותר מבית סאתים (טו) שלא הוקף לדירה (טז) אסרו חכמים לשלשל ו' פרי"ף שם
בו * אלא תוך ארבע אמות (יז) * וסותר להוציא מסנו לכרמלית אחר כגון בקעה העוברת לפניו.
הנס (ז) (יח) ולכן מותר ליקח מפה מכלמית שלפני ניט (יט) לפתוח ולנעול ולהחזיר במפתח אליו (סו) וכלכל
ספונים ו ענת ו' ח שנת ו' פירובין פ"ו דרס"י גמור טו"א * פירובין שם ויג"י שם פ"ו

באר היטב

(ה) קרפף. מדאורייתא הוא רה"י גמור אלא שהתירו לקטל ממנו
לכרמלית שאם פאסר יאמר שהיא רה"י גמור ויטאו לקטל בתוכו

משנה ברורה

* ברשויות דרבנן. פיין ע"כ שכי' ר"ל שפוט על מקום פסור וכו' דע

דלמי שמכחל כסוף סמיין דמקום פסור רשופד אלא כרמלית
אמריין דעלא מין את מינו ודינו ככרמלית [והוא כדעס רלשופס סנוכר
כהג"ה טוף סימן שמי"ה פ"ט] יפס לרי"ן לפרס המקום פסור דכאן
שסוף גבוס פערס [ואין רחב ארבעס] דלו למ"ס לא ווכל לחשכו
לכרמלית אף דהוא כסאור לו דאין כרמלית תופס למפלס מפערס דאי
כפחות פיר"ד אף דליש רחב ארבעס י"ס לו דין כרמלית לדעס רלשופס
גמורס וכדכריי מנאר כש"ס פירובין פ"ו פ"ב פיי"ט והנס כפוגי"א שם
מנאר דלפילו סוף רוחב כור או כוריים נמי סוי רכ"י גמור מן התורס
לכל מילי. ודע דדעת התוספות כדף כ"ב פ"ב כד"ה דלמ"א דלי"ד כור
או כוריים אלא אפילו כאלף כורים נמי רכ"י סוף והא דקמתה שם הש"ס
כנגון זה בכל נמי מקיף ליה פרס וכי"ס נמי מקיף ליה ואוקיננס דמשתט
מס דנמחילות רחוקות סרכס לא מקרי מוקף ח' בתוספות משום
דנמחילות נעשות שלא כידי אדם לא תשיבא מחילס כולי האי ואפילו
רנגן מודו דלחו רכיס ומכשלי מחילתא ודעת סריטבי"א כשם סרמכ"ן
אינו כן ולדידו סוף דקמתה כש"ס בכל נמי סוף מקיף ליה פרת
משום דס"ל להש"ס דנמחילות רחוקות כתי און סכרל דליסוי כמוקף
מחילות וכתב כשם סרמכ"ן דכל שאין סמחילס נלחית לסומדין כאלמס
ואין נכרת לסס לא מקרי מחילס מן התורס ומסייס דלמ"א סוף דלמריין
כדף פ"ו ואפילו כור או כוריים דוקא כנגון שיפור וש דע"כ מקרי
סמחילס נלחית לסומדיס כאלמס ולא כנפישל סובל שאין סמחילס נכרת
פיי"ט סריטבי"א ופיין כרטי"א שידד ג"כ כדכרי סריטבי"א שסמנו"א וז'
מוכת ששיפור י"ס פד כמה מקרי רכ"י אלא דלסקל כלי"ס דלי"כ כשם
שיעורא וכפי סגרה לא יתח ליה לסחליס כשיעורא דרמכ"ן אכן כאלמס
נטיין כדכרי סרמכ"ן עמנו כסוגיא דפיר של יחיד [שמשס סוליא סריטבי"א
סיטתו] נרלס לכאורה דרך אחרת כשיטתו דסרמכ"ן לא כתב שם דכריי
אלא כנמחילות סופדיס מלליסס כהריס וכקעות ופ"ו כתב דכל סיכי
שסס רחוקים סוכל פד כדי שאינו סול"א א"פ בתוך מחילות לא מקרי
מחילות וכדמוכת שססי"א דכל נמי מקיף ליה פרת פיי"ט כרמכ"ן וסוגיא
דדף פ"ו דכור או כוריים לא סכי"א כלל כדכריי וספיר י"ל דס"ל דשם
אפילו אלף כורים ומשפט דסס סמחילות נעשין כידי אדם אפי"ג דמיתכרי דיוורי
כסיתס דרך סרכיס כאלמע ומשוס דלחו רכיס ומכשלי למחילתא כנעסס מלליס
ולדידו אפילו לא היס סוכר דרך סרכיס כאלמע וכססיה דדף
ס"ו לפני קרפף אס כיו סמחילות נעסיס מלליסס לא סכני אס סמחילות סיו
רחוקות ולא סוי אלא מקום פסור מן התורס וכפרס לפי עס סכתב
שם סרמכ"ן פוד תירוך סני וז"ל וא"כ סיכי שאין סמחילס ספכנת וממעטת על
סרכיס כלום אין כס תורת מחילס וס"ג משפט סכי"א דפושין פסין
גבי סולמל דלור ואוקיננס פכ"ל בודאי י"ל דלפנין קרפף מודס סרמכ"ן לתוספות
דלפילו לא סכי"א אס סוכר א"פ סוכר דלורייתא: (י) דל"א אס רכותל כלל
דע דעשפט

שער הציון

(ו) וגם מש אפילו לא ית כלל כשם סגנוס נגדו נפסס כמי שנת ומוותר לדעת סמחירין
ולדעת סרלכ"ד כשם סרי"ה סר"ל גס כוס כטיק דוקא
פסח משפט כשפט סגנוס נגדו דל"א סוי כמי שפקר מרס"ו וסתי ככרמלית ואסור
ואף דנסימן שני"ס כנטי"ס כתיב סריטבי"א כשם סרמכ"ן דכרמלית
דרכן מותר אפילו לא נח כלל כמה אחרונים דחו שם זה מסלכס פ"ט
ולדעת י"ס אופריין אסור אפילו אס נח כניתיס כמו אס סככיר מרס"י
כ"ס דרך מקום פסור ונח כניתיס: (ח) דאם לא סינהו רק ספעיכרו דרך
מקום פסור אסור אפילו לדעת סמחירין וכמו סכתננו מקודס: (ט) ר"ל
דלפילו אס יטל פיי"ו לסוליא לסדי"א מרס"י לכרמלית ג"כ
ליכא ליסורל דלורייתא: (י) דל"א אס רכותל כלל

הלכות שבת סימן שנח

רי"ג 425 באר הגולה

(סמ) נורע מיעוט (ע) אם אין בו אלא סאתים (עא) מותר (עב) יותר מסאתים (פ) אסור : י (עג) זמי פ שס וכלישנא שיש לו (י) נינה בחצירו אם הוא רוב החצר (עד) אפי' אין בה (עה) אלא בית סאתים (עו) לא ימלטל (עז) ממנו ומן החצר (יב) לבית. (עח) ואם הוא יותר מסאתים לא ימלטל בה ובחצר (עט) אלא בד' אמות. ואם היא מיעוט החצר (פ) מה שיש בה יותר מסאתים (פא) אסור כל (יג) החצר ואם יש בה סאתים או פחות (פב) אסור להוציא (י) (פג) ממנה לבית : יא קרפף יותר מבית סאתים שהוקף

שערי תשובה

ודם לגבי דרוג דלורייתא בין במקום אחד בין משני מקומות אבל אם הדרוס מופט ואם נלסרף כל סודוס יסיס יותר מסאתים אבל אין בית סאתים במקום אחד ואסילו אם אין ביניהם כ"ס יש להקל דלא אמרינן לכוד שבגבול שבין פרוגס לפרוגס לסילור הוא עשוי הלכך לא אמרינן לכוד וע"ש פ"ט על דברי סדכ"ס סי' רנ"ט :

באר היטב

דהמיעוט כסיל לגבי הרוג וה"ל נורע כולו ואסור עמ"א וט"ו . וכחשוכה חכס נבי סי' ג"ס וסי' ג"ו ועיין יד אהרן : (ס) אסור . דה"ל כרמלית כח"ס סי' שצ"ב סי' ב' ומה שלא נורע הוי כחצר ופרוץ זה לזה שאין מחילה ביניהם וה"ל כנפרץ כמלואו למקום האיסור : (י) גינה . פי' ואין גדר בין החצר ובין הגינה . ואם יש

גדר ביניהם החילוק הוא בזה בגינה שלמה דאם הגינה יותר מסאתים אסור לטלטל מחצר לתוכה בכל גזונא ואם היא סאתים או פחות מותר לטלטל בתוכה אפי' כולה ומן החצר לתוכה בכלים ששבתו בחצר אבל לא בכלים ששבתו בבית פי' ראוי שלא לאכול או לשחות בגינה בשבת דא"ל ליוהר בזה וכבר זכר רמ"א בסי' גל"ו סי' ג' מזה ואסור מטעם אחר פ"ט . ואפי' לטלטל סביבים או מסתח כחנורו מחצר לגינה אסור דהוה כלים ששבתו בבית וכאן לא שייך הוקף לדירה דורשים מבטלים הדירה והרבה נכשים בזה סי' : (יא) לבית . דשחא ורעים מבטלין דירת חצר וה"ל כולו קרפף ואפי' הן של אדם אחד אסור לטלטל לבית כ"י ריטכ"א . והגינה והחצר מלטרסין כ"י מרדכי : (יב) החצר . דה"ל כרמלית וחצר נפרץ במילואה : (יג) ממנה . משמע אבל מהחצר לבית מותר אפי' משנה ברורה

משנה ברורה

יח יותר מבית סאתים : (סג) נורע מיעוט . נראה דה"ה (סד) מחלה על מחלה : (ע) אם אין בו . ר"ל במקום הזרוע : (עא) מותר . דאין כח בנורע לטלטל הרוב שהוקף לדירה והמיעוט עלמו (סה) ג"כ מותר דלו יהא דלגבי דידה נחבטל המחילות שהוקפו לדירה ג"כ לאו מידי הוא דהא בית סאתים לא לריך היקף לדירה : (עב) יותר מבית סאתים אסור . לטלטל ככולו (פו) דהמיעוט אסור כיון שיש בו יותר מבית סאתים אינו ניתן בלא היקף לדירה ורעים מבטלים מחילה מה דירה ורוב הקרפף ג"כ נאסר משני שהוא פחות ופרוץ לורעים שהוא מקום אסור : (עג) מי שיש לו גינה וכו' . אף שכבר נבחר כ"ו בסעיף הקודם לפנין קרפף מ"מ חזר המחבר וזנה דין זה לענין חצר לאשמועינן דכ"ס שורשים מבטלי מחילות של קרפף שהוקפו לדירה כמו כן מבטלי מחילות (פז) של חצר ולא אמרינן דחצר השיבא עפי ולא מתבטל כשכיל ורעים ועוד הוסיף לבאר בסעיף זה לענין עלטול מן החצר לבית וכמו שנבאר : (עד) אסילו אין בה . ר"ל (סה) בכל החצר : (עה) אלא בית סאתים . וה"ה (סז) פחות : (עו) לא ימלטל וכו' . דכחצר כמלטל כודאי מותר לטלטל ככולו אסילו במקום הזרעים דאף שורשים מבטל מחילות של דירה בזה שאין בה אלא סאתים הרי לא בעינן היקף לדירה : (עז) ממנה ומן החצר . דכיון דמתבטל היקף של דירה הרי כל החצר בקרפף דלמא שאסור לטלטל ממנו לבית וכן מן הבית הוא

לחובה ואסילו בקרפף (פ) פחות מבית סאתים ואסילו הן (עא) של אדם אחד : (עח) ואם הוא יותר וכו' . ר"ל (עב) כל החצר : (עט) אלא בד"א . כדון כרמלית כיון דכין כולה יש יותר מבית סאתים ורוב הזרעים כטל שם דירה מחצר וכנ"ל בס"ט : (פ) מה שיש וכו' . ר"ל אם יש (עג) במקום הזרוע : (פא) אסור כל החצר . אף דחצר רוב לגבי גינה ולא נכטל ממנו שם דירה פי' הזרעים אבל עכ"ס נכטל היקף דירה לגבי זרעים עצמם ואסור לטלטל שם כיון שהם יותר מבית סאתים ומשום זה אסור גם בשאר החצר לנפרץ הוא למקום הזרעים שהוא מקום אסור : (פב) אסור להוציא וכו' . דבמקום הזרעים גומא מותר לטלטל ובח"ס כ"ס אלא דעכ"ס אסור להוציא ממנה לבית כדון קרפף שאין מוקף לדירה שאין מטלטלים ממנו לבית : (פג) ממנה . ומשמע מזה (עד) דעכ"ס מחלק החצר שרי לטלטל לבית אף כשיש שיעור בית סאתים כדון כל חצר שמולאין ממנו לבית (עה) ויש אסורים בזה להוציא אף מחצר לבית דאע"ג דכחצר וגינה מותר לטלטל מ"מ לענין כלי הבית מקרי גינה מקום האסור והרי אסור להוציא ממנה לבית וממילא נאסר גם החצר לענין זה משום שהוא פרוץ ושחוח לגינה . והוכי שהזרעים פחות מן ב' סאתים (עו) כודאי אין להחמיר לטלטל מן החצר לבית ויש מקילין (עז) בכגון זה לטלטל אף מן חלק הגינה גומא לבית וה"ה מן הבית לגינה ויש לסמוך ע"ו במקום הדחק . וכל המוכר ככאן הוא

שער הציון

(סד) פשוט כסכר דדוקא מיעוט שאינו נורע נטל לגבי רוב וכ"כ בספר גאון יפקד : (סז) כ"כ סדכ"ס ופ"ט ודלא כס"ו וכבר השיגוהו האחרונים : (סו) מותר כפוסקים : (פו) כח"ס מסתפק בזה דאפשר מחילות של חצר לא מיבטלי משום זרעים ועוד אחר שבג"ד דכ"ו כתב וטוב להחמיר ומחמיר מהם כשיעור דדון חצר כדון קרפף ומדברי ה"א משמע דהוא מחמת ספק ולפי"ד דאין זה ספק מאחר שהרשב"א כתב להדיא בטב"ס"ק דדון חצר כדון קרפף וכ"כ להדיא בריב"א בחידושו בדף כ"ג כדו"א דר"י בן בבא פ"ט וכן מוכח בסי' ר"ח בד"ס נעם רובו כפי הוא כחצר וביותר כדף כ"ב גבי מיעוט חלילות פ"י"ט בדכ"ו וכ"ס מרי מיג"ש מוכח בא"סו כ"ב כ"ד פ"ט וז"כ כודאי לא מכרעא ספיקא דר"א"ש נגד כל בני רבוותא : (סח) מאחר צדדי ושאר פסוקים : (סז) שם וכ"כ בגר"א : (פ) כדלקמים בסוף ספיקו : (פא) מותר כפוסקים : (פב) אחרונים : (פג) אחרונים : (פד) מ"א וז"ו וכן מותר בד"מ גמירוש דברי הטור וכ"כ בכ"ה ודברי סמ"א סגוסגסין ב"ס וכבר פסק עליו כחומר מרדכי פ"ט : (פז) מרדכי וחוספות פ"ט פ"א בד"ס רב וכ"כ שם בריב"א לדבר ברוב : (פח) שאף המרדכי מודים בזה [והוא מיקל עוד יותר שאף מן סגינס מותר להכניס לבית דמיבטיל לגמרי לחצר וכלקמים] וכן בכר"ם בגר"א ובספר שולחן ע"י סק"ס : (פז) מ"א וכדעת המרדכי ובאמת לאו יחידאם הוא דגם בברי"א מוכח דפ"ל דכ"ס מותר אף מגינה לבית וכמו שביאר שם כנשנו דאין לכי"א רח"ס לתיר וכו' דשאי התם דכיון דמיעוטו נורע לא חשיב ובטיל אבל וכו' פ"ט [וכן משמע ג"כ לכאורס מלשון החוספות בד"ס לא שכתבו דכיון שהוא פחות מב"ס לא חשיב ובטיל לגבי רוב ויש לדחות קצת דמוותאם רק לפנין שלא יאסור מיעוט סודוס לרוב שאינו נורע פ"י"ט ס"ט] וכן משמע מרש"י ד"ס דלא סוי פ"ט וכן מוכח בריב"א שכתב וז"ל כיון דלויכא תמי' למפלוחא וכו' לא נעקרו מחילות מיוחדת דירס כלל וסוי כחצר גמור פ"ט וכמתא אין לנו מי ששומד נגד שישם וו רק פסוק ולפלא אלא סג"ס

הלכות שבת סימן שנה

ר פס כחמישר לדירה (פד) ונכנסו בו טים (פה) ואם ראויים לשהיה (פו) אין מבטלין הדירה אפי' אם המקום שנתפשטו שם שם נפיש" (פז) יותר מסאזנים ואפי' הם עמוקים הרבה (פח) ואם אינם ראויים לשהיה * (פט) דינם כזרעים (צ) * והוא

באר היטב

דהגינה חנור בו בעלמו אינו חסור את החצר לאוסרו על הבית ולא אמרינן דנפרץ במילואו למקום האיסור אלא כאסור מזד עלמו

באור הלכה

פרכי"א בפס"ק שכתב שהורעים מבטלין את הממילות שמתע דלעולם חסור דדמי כחולק דהוקף שלא לשם דירה וכ"כ בלבן סוה בעל המחור לענין מיה הדי כס דורשים אם אין ראויין להשתמש פי"ג וכן משמע מלבן פיר"ח שכתב בא דורשים ודחה את ההקטה שהקיפו לשם דירה ומכל אלה שבמע דכוריעתו נתכנסל לקפתו לדירה לגמרי וממילא אפילו ירלס בחורף להשתמש בו השמישו דירה דרך פתח הבית הפתוח לתוכה ג"כ לא מהני פד סיכנס מהדג לשם דירה ואפילו אם יסכים בדעתו שלא לזרוע מוד לעולם ג"כ לא מהני במחשבתו לכד ונפיין שיסרוך בה כשיפור המבואר בפ"ב . ונראה דאפילו בחצר נמי דקיין כן דכיון שזרע נטיל ליה מחילת שלו והוי קרקע בפלמא וחק דחצר מספקא ליה להרא"ש ואפילו נפקים סרום מ"מ רוב סופקים חולקין פי"ו וכמו שכתבנו בספר הליון ומ"מ בתוך פחות מבית סאתים אפטר דיש לזדד להחיר חצר שנסחלקו הורעים עיין ברא"ש דמסתקא אם אמרינן כלל לענין פחות מב"ס דורשים מבטלי ליה ונסי דמלדד לכסוף להחמיר כזה מ"מ כזה שגם נעלו הורעים וגם הוא חצר ולא קרקע פסתכרד דהמיקל כוס אין למחות כידו : * דינם כזרעים . עיין מה שכתבנו בח"כ דאם פמוקים י"ס כפפתה סם עלמס נעשים מחילת וכו' מ"מ"א כאן ופ"א וכן כתב מוד כסימן שניו קק"ב בשם הראב"ד בשבטות עט"ו מה"ל שבת וכן מלאתי להרשב"א במידושויו בפ"ק דעירובין דף י"ב וכן כתב ג"כ הרי"ט"א בסוגיין בסכרד שנים בשם רבו [ודלא כפ"כ בסכרד הראשונים פי"ג] ומה שכתבתי בדניחא דמתלקט י"ד מתוך ד' ג"כ מבואר נמ"א כתימן ש"ו ובעתיקוהו כמה אחרונים אכן כריע"א בסוגיין לא סכרד ליה כן שכתב גם דאם היס החצר סמוך לעומק של עברה בתוך ג' טפחים נמי שרי דהוי כלבוד והכי החצר כמותק מחילת עכ"ל וזה דלא כשיטתו דמ"א דהא הוא כתב דאפילו אם מתלקט עברה מתוך ד' נמי הוי מחילה וז"ל רס"ל להריטב"א דלא אמרינן מתלקט עברה מתוך ד"א רק גבי תל או חרין שהולך בעומק ובכל מים ומנכרד אפילו"א טפי מ"א"כ כשמתולד במים כענינו ולא דמי לבור מלא מים דאיתא בגמרא דהוי רב"י גמור דשם מנכר טפי לבי כסולן העמק כשהו וכעין שכתב האי טעמא בסכרד קמית"א פי"ג ודוחק וז"ע למפס" : * והוא שיפא בעומק י"ט . דפס וו נוכפת מדברי הרשב"א בעבודת הקודש וכן הסכים הפגיד וכן מראין דכרי רש"י כסוגיא וכן הוא משמעות הריטב"א שם מדקאמר דכפחות מזה בעל החצר [ודברי ק"ג סק"ו שהוכיח מדבריו כסיפור אינו מובן] אכן לפחות זה יש באמת כמה ראשונים שחולקין פי"ו הרא"ש [וכפי מה שהעתיק בפסקי הרא"ש וכמו שכתב קצ"ו] וכוטור והריטב"א נש"א יש מפרשים דהא דקאמר בש"ס שומקן ל"ד אלא למקומם קרי שומקס ומשום דלא אפשר למיט בלא שום שומקן עכ"ל וסיינו אפילו פחות מי"ט כדעכבה שם פסקי"א לפירוש זה פי"ט

משנה ברורה

(עח) היא בשאין מחילה בין החצר למקום הורעים ואם יש מחילה אין חלק אחד שייר לחבירו כלל וא"כ חלק החצר דינו כחצר ומותר לנטל בכלו וממנו לבית ומקום הנזרע הוא נידון לעלמו ואם חלק הנזרע הוא יותר מבית סאתים דינו ככרמלית ואסור לנטל אף בחובו וכ"ס להוילא ממנו לחצר או להוקף דחצר דינו כרה"י גמור ואם הוא רק ב"ס או פחות מותר לנטל בכלו וכן ממנו לחצר ומחצר לו חוץ כלים ששבתו בבית חסור להוילא מן החצר לניגיה פ"כ ראויו שלא לאכול או לשחות בניגיה בשבת דל"א ליוהר כזה וכ"ס בשם הוא יותר מב"ס דאסור כעלעול יותר מ"א : (פד) ונכנסו בו מים . ומיורי שהמים (פט) קווי וקיימי בתוך הקרפף : (פה) אם ראויים לשתייה . ר"ל (פ) לשתיית אדם ויש מקילין (פח) אף כשראויים לכביסה וכדומה : (פו) אין מבטלין הדירה . דליון (פז) לך דירה מעולה מוון : (פז) יותר מסאתים . ולא אמרינן דכור גדול כהאי אין דרך לעשות (פח) דשפיר מלוי דאדם עושה בריכה גדולה של מים לתשמישו ומבואר בטור דלאו דוקא יותר מסאתים (פד) אלא אפילו נתחלל כל החצר נמי שרי : (פח) ואם אינם ראויים לשתייה . ולא ידירן סכרד דלעיל דוקא בשאינם ראויים לא לשתייה ולא לכביסה כגון שהיו עכורים מאד : (פח) דינם כזרעים . משמע מלשון זה דהוא ממש כזרעים ולכן אם (פה) נתפשטו ברובו כולו חסור אפילו אין בהם סאתים ואם במיעוטו אם יש בהם יותר מב"ס כולו חסור וכדלעיל בורשים וכתבו האחרונים דכ"ז דוקא בשאין עמוק י"ט כשפתו ונס אין מתלקט י"ט בתוך הילוך ד"א דאם עמוק י"ט כשפתו או עכ"פ מתלקט י" בתוך הילוך ד"א כותלי המים עלמין נעשו מהיחלה בין מקום המים לשאר החצר ואין חסור אלא מקום המים עלמו ועיין בה"ל : (צ) והוא שיהא בעמקם י"ט . דפחות מי"ט הו"ל כעייט

שער הציון

על שיטת הרא"ש כוס ופכ"ס כשפת הדחק כדלוי יש להקל ככל בני רנוותא : (פה) ט"ו ופ"א : (עט) בית מאיר ומסכיהו לסיפן ש"ו ור"ל דאם סיו נכנסים מזד זה ויולאים מ"א חולקין רשות לעלמו וכו' בכלל כרמלית ואסור למלאות מהם ע"ס : (פ) כן משמע ברש"י וכן מבואר לבידא בלוי"ז שם : (פא) דבר"א בעבוה"ק כתב מים הראויין לשתייה ולכביסה ופבוט דאו או קתי וכן משמע ברמב"ם עט"ו דין וי"ו שכתב סתם אם ראויין לתשמיש וכ"כ נמשע רוקח בדעת הרמב"ם אף שלכסוף נדחק משום שלא ראה דברי הרשב"א וכן משמע לכוונת הרשב"א שלא סוכיר כלל שתיים אלא מים זכים ולא מים פכורים מים דלא חוי לתשמישתן של חצר ואינינו משום דלא ראויו אף לכביסה וכדמבואר בעבוה"ק ובאמת סכרת רש"י הוא משום דאילו לעמשים כמשנה ר"ס עושין פסין דכור הראוי לשתייה אדם משוי למחילות מוקף לדירה אבל באמת כבר כתבנו לפיל כה"ל דסכרה פליגי עליה וס"ל לדירה ששם כיו לא משיי ליה לדירה ופ"כ ז"ל דבכא לא קפדינן כוס דהרי כלא זס סיס מתחלה מוקף לדירה ולכטל סדירה ככיל זס עכ"ס אין סכרד שרי ראויין להשתמש וא"כ לא נפקע לגמרי שם דירה מקרפף וסכתא דחאלן לכבי שפיר מניין למימר דאפילו אין ראוי לשתייה אדם אלא לכבמות או לכביסה וכדומה מתשמישי החצר ג"כ לא נפקע שם דירה דדמיא לנעשים ששם ג"כ לא משוי קרקע מוקף לדירה ואעפ"כ כשמוקף לדירה בלא זס לא מוכטיל סדירה ככיל אילנות משום דלפעמים נחלוים ג"כ לחצר וכמו כן כעניינו . ונראה דיש להקל בהרשב"א וסייעתו דהא הוא רק סתיקא דרבנן : (פב) רש"י : (פג) ר"ח : (פד) וכן מבואר ברא"ש וכ"כ בחידושי גאונים קדמונים [מבואר בראש ס' משעס רוקח] בדעת פרמב"ם אכן קיימו דעת הראב"ד אינו כן אלא דוקא רובו ולא כולו פי"ט ועממו נראס מהום דליון דרך לספוך את כל החצר למקום מים : (פס) סור וכ"כ הרשב"א בחידושו ולאכאורה הא הרשב"א בעלמו כתב דוקא שיהא בעומק המים י"ט וא"כ האין מיתכר סחצר הא י"ט נמשכ בכל מקום למחילה וא"כ הרי יש מחילה המפסיק בין הבית לחצר וי"ל דמיידי שפד שלא הגיע לגומא שפוטקו עברה טפחים כדיו רש"י הים מתחלס מדרון כמתלקט עברה מתוך כ' אמות ואין זס רב"י וא"כ חאל פרון למקום כוס שהוא חסור ואפ"כ דדעת הרשב"א שכל שאין בעומקו עברה טפחים הוא מותר להשתמש וסייט משום שפאח בכלל רבס וסייט אסכר שטננתו במקום שאפילו לכסוף ג"כ לא יהיב סמדרון בעומקו י"ט עכ"כ כוס עכ"כ י"ד סמדרון לפוטק י"ט גדולאי אינו בכלל רבס וסייט :

הלכות שבת סימן שנה

ריך 427 באר הגלח

שיהא בעמקם עשרה (יד) טפחים: יב הקרפף בית ג' סאין וקורה מסנו בית סאה (צא) מורה (צב) אפי' ת שס כ"ס וכרנא
אם הקירוי משופע: יג קרפף יבית סאחים (צג) כצומצם והצד (צד) שנפרצו במילואם זה לזה
(פו) הקרפף אסור ספני * (צה) שמקום החציצה מיהרו (צו) ונעשה יוהר על סאחים: יד הקרפף יותר מביית
סאחים שלא הוקף לדירה (צז) ופתח בו פתח (צח) ועשה מחיצה לפניו (צט) יותר מעשרה והותר על
ידי מחיצה זו שעל ידיה בטלה מחיצה ראשונה שלא היתה לשם דירה (ק) ואחר כך נפלה מחיצה
אחרונה (קא) * חזור לאיסורו:

וכסירש"י ב שס
וכסירש"י ג שס
כפסול מוכרז דטסתנא וכסיר' ר"ת

באר היטב

לפתח ועמ"ל: (פו) הקרפף. ומיירי כשיש להחזר ניסוסים ונפרץ פחות
מי' דל"כ אף החזר אסור דנפרץ במילואו הנ"ל ועסקי' ש"ס:

באר הלקכה

פ"ט כדנריו ופנה יש מפרשים זה שהכיל כרענ"ל הוא הראב"ד
דמכורז כחידושי גאונים קדמונים [מוכח כראש ספר מעשה רוקח] וכ"כ
כר"ס נחמור ופ"ט עוד בחידושי גאונים שכן הוא ג"כ דעת ספר
כתבים ודמה הוכחה הרשב"א מסיח דרקק דאם אמרו כר"ס שהשימו
בסילוף וכשהוא נפחות מ"ס ראו לילך ע"י הדחק ונמיס סילוף לא
נאמר כן בקרפף שהשימו לדירס דאם יש בו רקק מ"ס אפילו נפחות
מי"ד טפחים כיון דאינו ראו לתמיס נחטבל שס דירס ממנו פכ"ל וכן
מוכח כרא"ס בכר"ז פ"ט וא"כ יש כנגד בכר"ז קמח הרז"ס והראב"ד
והרא"ש והסוד וספר כתבים וראו להחמיר שלא במקום הדחק. ודע
דמסתכרז דאפילו לסכרת כרא"ס ודעמיה דאפילו נפחות מי"ד נמי
אינו קבה לכהמש שס כתמיסין של חז"ר * שמקום המחילס מייחרו.
לפ"ג שברי סחם כתלים של חז"ר וקרפף אינו עב אמה וא"כ לפי ספק
כרא"ס כסוגיא דגורס רוכו דכל שאינו יתר על ג"ס אמה לא מקרי יתר
על בית כתיבס אי"כ אחי' אמרינן ככל דמייחרו וכן ספק המחכר לעיל
כס"א כהרא"ש לענין ארכו יתר על רחבו ומקורו שס מר"ו ומכר"א
כסוגיא דנורפ רוכו פ"ט באחרונים ובאמת מוכח מסוגיא זו ומכל
המפרשים ראשונים שסתמו בזה דלא לריך אמה ולי"ט:

* חזור לאיסורו. עיין מ"ב וכחכ כתיבס דוקא ככונן זה שהמחילוס
לא נפשו לשם דירס אכל כימי שכנס כס בית דירה וא"כ
הקיסו דמסני ונפל הבית לא נאכר הקרפף ושעיר מקרי פדיין מוקף לדירס

בכלל החזר (ג) נקטרף פתח עם הקרפף ועושהו יותר על בית סאחים: (צו) ונעשה יותר על סאחים. ומיירי (גד) שכותלי הקרפף
נכנסין בחוף הלל החזר מכניסין או שהיו כותלי החזר שכנז זה וכנז זה ויחיריס על רוחב הקרפף ד' אמות ואם לאו (זה) אין זה
נקרא נפרץ במילואו: (צז) ופתח בו פתח וכו'. הלשון מנומנס קלת ובמקור הדברים (ז) מנואר ביותר שהמקינ ג' כתלים כסוף
כותל ביתו וכותל ביתו היה הכולל הרביעי וכו פשה פתח וזהו שכתב המחכר ופתח בו פתח אלא שלא פתח הפתח רק אחר ההקפה של
הכתלים דלא מהני כמבאר לעיל ולהכי עשה בקרפף מחילה מדשה דהשתחא הוי ההקפה לאחר הפתיחה (ז) ומבואר שס עוד דנכ
נמחילה החדשה עשה פתח כדי שיכול לילך ולהשתמש בפנים הקרפף וכן הוא גם כונת המחכר: (צח) ועשה מחיצה לפניו. כעניס והרחיק
לכה"ס מכותל הבית ג' טפחים כדלעיל כמעיק' ו': (צט) יותר מעשרה. וכשיסת המחכר כמעיק' ו' דמהני כשיעור זה ועיי"ס מה
שכתבנו בבואר הלכה: (ק) וא"כ נפלה. וה"ה אם הפילה (ק) בידיס כדי לסמוך על המחילה הראשונה ג"כ לא מהני: (קא) חזור
לאיסורו

שער הצינן

(ט) גמרא: (טו) רש"י בדף ז"ד פ"ב: (סא) הכי מוכרז כדברי רש"י כד"ס שנפרץ במילואו וכן מוכרז בקיורו פסקי כרא"ס וכר"ו וכ"כ מסטור
וכ"כ כפוז אחרונים וכדלקפייס: (טט) פרישט ומאמר ערדכי ופ"ט וביית מאיר וכ"כ הגר"א כסימן שס"א דכנא אינו דומה לסתם: (י) מ"א ושי"א
ובהס פת"ס ר"ס לחמש בוש סימס חדשה ולכס לפעמיד וס כדברי כרא"ש [ובדברי הרמב"ם] ולא נסירא ובדמוכח מר"יו תלמידו וגם כדברי הרמב"ם
אינו מוכרת: (יא) ואם הקרפף ה"ס רחב מהחזר ונשאר גשופין כסקרפן. שניסס מותרין שברי החזר סתוח למקום סמוך אך כ"ז אם פרלת החזר
לא ה"ס יותר מעשרה: (יב) כן מוכרז כתיבס ובהג"א ורענ"א וכ"כ מאמר ערדכי וכן סתמיק מ"א ודלא כמשמע מ"ב"ה דנחדא סני:
(יג) סתתקתי וס מפירוש ר"ח ומשמע דאף כשיסס כותל אחד לקרפף וחלזר ג"כ מייחרו לקרפף כשנפרלה ולא אמרינן דכותל חזר כשיסס קיים ה"ס
רש"י גמור כדקיי"ל כ"כ דכותלי רש"י ה"ו רש"י וא"כ אייר מותר הוא דוב אינו דכ"ז כשהוא קיים אכל כשיטעל שפיר מלטרף המקום לקרפף שברי
כקרפף גופא שהוא בית סאחים מנומנס כחלנו ג"כ מותר לסטעל על כתליו אפי"ס שגודס"ס על בית סאחים ומ"מ ככנפל מלטרף לאיסור וכמו כן
ה"כ סככותל שותף גם לחזר דח"ס: (יד) רש"י אבסוב"ק ורענ"א בליק' וסכ"ס: ודעתיקו זחא האחרונים: (יז) דחשבינן אותן כניסוסין גם
לקרפף דאף שכתבים אינו ניכר פלל ניכר מכחון וכדקיי"ל לקטן כסימן שס"ג דכל כנולד חכהון ובה מכניסין ניידון משום לתי וס"ס כנא: (יז) כן
מוכרז כחוספות ור"א"ס: (יז) גם וס שס: (יח) פשוט ולא דמי להאי דנ"ס כעיק' גי"ת ד"ס חזור וליקת ספער מסני לאשויי לכותל מוקף דירס
דשאני חסם דעכיד עפשי כנופיס דכותל שברי ביתס פתח"ס סתמ"ס כסטר וחזור והוכז העטר ספל נכס זדנו כאלו כנפלו מושט גידוד קדס כשא"כ כנא
דלא עביד כס כלום וכן מוכח שס קביאור הגר"א עיי"ס כמה שפשיג על ה"כ"ד עיי"ס:

שאלה רנח רט רסא ענ

כפרים הנו' כמסכת עורכות פ' עושין פסין וכפוסקים בקרפף שהיא יותר מכ' באתים אעפ"י שהוקף לשם דירה שגורע רוכו או מועטו אם הורע יותר מאתים' ראיתי ונתון את לכו החילוק הגבון שעשתה חכמת האהן בין היקף העיר העשו לשם דירת כל יושביה ובין היקף קרפף אחד הנוסח לבעליו וגם בכרתי ההלוואה מטה לוח טאס אמרו שהוריעה מבטלת דירת הקרפף הין לנו לדון ממנו שגם מקצת קרקע זרוע הלא נוצער היא לגבי כל העיר לבטל גדול היקף דירתה ומה גם שעל הרוכ כונת המלך או שרי העיר בכמינה והיקפה רוצה לכתחילה להחייב מכניס לחומה מקום הדחה חלקה אחת רחבת ידים מבלי שגם כנין להווק שמורת העיר ולגיומניה לשעת הצורך כמנהג רוב העירות הבנות באופן שאותו המקום הפגו לא יקרא מבעל היקף הדירה אלא אדרכא מאשר ומקיים פגו ותכלית כונתו הרצויה להיקף ולשמור דירת יושביה ואם לפעמים אורעו' אתו הוא דרך עראי בעור שאינם צריכים להרזיה קצת כמחוי הארמה' וכדין הקרפף שאחר הטלול בורעתו אם יזרע ב' ג' שנים ארעת הכעלים אעפ"י שאחר קצת שנים אחר כסדה בור בלי חרשה ורועה הייתי מספקם בהיתר כיון שנתבטל פעם אחת היקף הדירה' ולענין כדון דין עמדתו ואת בוק עור טעם טפף להקל שכפי הנד היהודים סקמ העיר עשו עירוב בימיהם והעירוב הנעשה בעיר מסתמא מתיר העלטול כשיקי' ובראבות שיש להם דין כדמלית גמור והה הקרפפות יותר מכ' באתים אף על פי שלא הוקפו לשם דירה שנתנו להם חכמים חומות הכרמולית דמאי שאל כד' מהשגרת לשון הרמב"ם ז"ל פ' מה' ערוכין ובא"ח ק' שעב' ובתיקון העירוב היתדו כולם וחזרנו על ספרי הפוסקים לבקש לי הדבר הזה מפורש ולא אנאיתי ועם כי הדעת נועה לנו לטעם חילוק הראשון לא אהמך על ענמי להחליט היתר כי אם בהסכמת מורי ושיכי היושבים על כסא ההוראה:

שאלה רס

להרב הגל'

ובדין כדיקת שאר ערפיות הכהמה חן מאתם של הרואה היבא דשכחי

תשובה

ובדיקת שאר ערפיות הכהמה חן מאתם של הרואה היבא דשכחי היקף וריעותא דנוק' הכל לפי האקומות והמנים חל על הכעלי' חובה לבדוקם כדמובח איתשו' מוהר"ש ט"ד פ"ח ויוהרמ"א בה"ג ט"ד פ"ג ב' דין כדיקת האומות וגם מוהר"ם נוהליבין בתשו' פ"ו כ"א ואחרים והעד כפמנו מפי אנשי ארמיה שבעיר א' אלא ה"ו תוכי' ובעיר קדמיה' השומעים בדקיים כל ראשי הכהניות משום השלפומית של מים העשווי בימיהם לראות אם היה יגולה אומכוסה כפיהין ובכגון זה אין לדין לא מה שעיימו חזות לתקן ילדור במקום שהוא שם:

שאלה רסא

להרב הגל'

סידה

טו

1

שאלה רנח

לכמהדרר כנימון כהן לר'ינו

כלים של חרס הנמכרים בהנות עשוים להשאל ולהשכור הרבה והן לבתי משתאות של גוים ואחר חזרתם נוכדים לכל ואינם ניכרים כין חדשים לישנים:

תשובה

הנמכר' כמנו' ועשוים להשכור ולהשאל הרבה מהם לבתי משתאות של גוים ואחר חזרתם נוכדים לכל קוניהם ואינם ניכרים כין חדשי' לישנים אע"פ דבשאינן כין יומין היו ספיקא דרבנן כיון דאיתרע חוקתייהו ואפשר דהיבא דמוכר וכמכר אהו דכלעי אוקורא' ולא מצינא לטעון דדאו דאיבא רוכא דהיתירא דחד בתרי בעלי' לא ערפי מאתם הקערות הבאות מעבר לים שקערורות ויקרקות או ארמדמות וכו' שכתב ופסק הב"ט"ר קיוון קכ"ב בשם הראב"ד שהן אהרות מפני שאינו ניכר אם הדעות הן ואפילו בשאר כלי בעודה סביד גוי המקום לפי תונו שחדשים הם אינו מתיר שם מוהר"ק ז"ל לקנות מהם אלא היבא טור' לעינים שהוא כמו שהוא אומר ונתן טעם לפגם אהור לכתחילה:

וזוה שרמו מעלת שכיון שכלי חרס הכלוע מואסור הין לו תקנה כדדיעבד דמו כבד פסקו כזה קצת מהפוסקי' האחרוני' ובכללם הר"ך למועמיתו מוהל' ח' ח' ז' בתשובותיו קי' קבא וחתר לנונא ישוב על דברי הר"ן הגדול' בסותרים אלו את אלני' ולא מלאו לנו להקל לכתחילה כנגד פשוטן של דברי הרמב"ם ז"ל רפ"ו מה' מאכלות אהרות וז"ל לפיכך אין לוקמון כלי חרס ישנים מן הגוים שנשתמשו בהם כממין כגון קדרות וקערות לע' ואפילו היו סועים באכר וכו' וגם מוהרמ"א ז"ל בהגה' ד' טור ערה דעה קיומן קבא ס' ה' לא הורה להתיר כי נוס' ככלי חרס שנשתמשו בו כזמן וכו' ולפיכך לעד אין לנו לזון מוממעות דברי רוב הפוסקים ומן הנונה הפשיט לאבד לוקח כלי חרס ישנים מן הגוים לבטל בהן לכתחילה ופה תהא שכינת קולמוסי:

שאלה רנט

לכמהדרר יהודה ליב בר הוי"ה ל'איכבדר"א רילה פל"א

עיר המוקפת חומה הלא הוא אליכבדר"א רילה פל"א סקמ היהודים רשותה לטלטל בתוכה כיום השבת ומלאו כה כעין קרפפות או שדות מפניס קמוך להוניה שזרעים אותם לבעמי' ונסתפקו בדינם אם חל עליהם האיקור מדברי קופרים הנו' בג' ערכין בקרפף שהוא יותר יובית קאיתו:

תשובה

אכא בקצרה למוות דעתי הקצרה על חדוסי הלכות הנוכע' מתוך כתיבות מעלת התוה וזה נא ראשונה על דברת דין עיר המוקפ' חויה שקנו היהודים רשותה לטלטל בתוכה כיום השבת ומלאו כה כעין קרפפות או שדות מוככי' קמוך לחמה שזרעים אותם לפעמים וכתבין בדינם אם חל עליהם האיקור וידברו יי' ו

הלכות שבת סימן שנה

ג שם וכרכ שבת... ונשארו העליונות כאליהם (נח) נותר על ידם אבל תל יותר מסאתים (נט) ועשה מחיצות (ס) אפי' על שפתו לדירה (סא) כועיל שהרי דר (סב) באויר מחיצות שעשה עתה: זג * ערפף יותר מסאתים שהוקף לדירה (סג) ונטע רוכו אילנות אפי' אינם נטועים (סד) שורות שורות (סה) אינם מבטלים הדירה * אבל אם נורע רוכו * (סו) הורעים מבטלים הדירה (סז) אפי' אין בהם (סח) אלא (סח) סאתים רמב"ם פס"ו

שערי תשובה

(ת) סאתים. פיין בה"ט ועיין בשו"ת ח"ל סימן ג"ט ודעתו בנייה זרעם פרוגות פרוגות כיון בכלי רכוש כדכ' ורוב כפל מיפוס שאינו

באר היטב

כו אילנות וה"ה כור דתשמיש הנינה הוא להשקותו. ועב"י דמשפ דבבר אחר שאינו לורך הנינה מחטפו: (ת) סאתים. וה"ה פחות

משנה ברורה

כמחיצה פ"ג מחיצה כתבואר בס"ו: (נו) אינו מועיל. דלא מהני ליה לקרפף ולא מידי שהרי בלא זה מוקף כבר: (נז) ואם נכלעו התחתונות. שהיה העפר רך לתחת ונחכט הכותל עד בלא נשאר בה (נה) עשרה עממים בנובה: (נח) נותר על ידם. שהרי נעשו לשם דירה מתחילתן אלא שלא יכלו להתיר עד פחה שהיו בלא לנורך אבל פחה שבלא הס ליכא עשרה בנובה מחיצה הישנה שפיר מהני ליה לקרפף: (נח) ועשה מחיצות. לדור ולהשתמש על התל: (ס) אפי' של שפתו. ר"ל דלא מיבעיא (נו) אם הרחיק משפת התל ג' עממים דכדאי מועיל וכמבואר בס"ו: (סא) מועיל. ואע"ג דבלא מחיצות אלו הרי יש בנובה התל עשרה ויותר והרי הוא מוקף מאליו אפ"כ שרי דכיון דלאו דר למטה במקף אלא על התל בנובה למעלה הרי אדרבה מהני ליה רק מחיצות עליונות (נז) ותחתונות לא מהני ליה ולא מידי וכדמסיים שהרי דר וכו': (סב) כבאיר מחיצות. ולא כפינן שיטתה כמה מחיצות אלא כיון שכנה מחיצה אחת לשם דירה שני ושאריו שלש מחיצות נחשב פ"י התל גופא שהוא גבוה עשרה עממים וכדלעיל בס"ג ואפילו אחת מחיצה לא כפינן שיטתה יותר לשם דירה (נג) סני וכדלעיל בסעיף וי"ו: (סג) ונטע רוכו. ה"ה (ס) כולו: (סד) שורות שורות. אלא (סא) מעורבין: (סה) אינם מבטלים. הדירה דעבדי אינשי לנטוע אילנות בחצרות כדי להסתופף בללן: (סו) הורעים מבטלים הדירה. דכורעונים לא דיירי אנשי והוי ליה גינה ואסור לנטול אף בשאינו נורע דבטל לה (סב) לנבי רוכו וכורע כולו דמיא: (סז) אפילו אין בהם וכו'. ר"ל בשעת מקום הוריעה וכת סאתים אינו לריך ליהוק דירה אפי' אסור לכיון דמישוע בטול לנבי רוב הרי הוא כאלו כולו נורע וככולו הא ליכא יותר מנית סאתים: (סח) אלא סאתים. וה"ה (סג) פחות כיון שהם הרוכ וכיחד עם המיטע

באר הרכה

יפק בעירובין כסוגיא זו אלא שכוה מקר דאספר ספורתא סני או אפטר דכ"ט ד' פ"ד פמחים כפינן דהוא שיפור מחיצה פ"ט ולפ"ד כפינן רוחב ג' ונכוס פמחים כפינן דפמוד ואספר ס"ל דעדיקים ממודו מ"מ מחוורתא כמו שכתבנו, ומיין כגאון יפק שכתב דסד כאן לא פליגי רכס ורכא אלא כפח כפיט אח"כ וכדי להחיר את הקרפף דכוס ס"ל לרנא דאי אפטר לקרפף כפאכר אלא כפיכול לפמוד פכ"ט כפיט עלמו אכל אם כפסת פמית ככותל קח כפיט מותר לכו"ט ואפילו בלינו יכול לפמוד כפיט עלמו דדמיא לכותל פכ פ"י"ט ומסתברא כוותיה אכן מה שחידש עוד שם שני דיינים כפינן זה יש לפיין כוס: * קרפף יותר מכאחים שהוקף לדירה וכו'. ואם כוה רק בית באתים אפילו כורע כולו מותר לפטול כולו כליים שכנתו בתוכן דלף שכורפים מבטלי שם דירס כדי כשעה שהוא רק כ"ט לא כפינן כלל שיטת מוקף לדירה ומסתברא דאפילו אם לא הוקף כלל לשם דירה ג"כ מותר אף שכורפים בתוך הקרפף וכ"ז לפיין כליים שכנתו בתוכן אכל כלי הבית להקרפף או מקרפף לבית אסור לכיון דנתבטל פמה שם דירס פ"י סודעים קרפף ונית שתי ראיות כן ואפילו הוא פחות מ"ט ג"כ דינא כפי כן מהכרח מדברי הרא"ש וכן עסק בהור"ט לקמים כפינן י"ד ובלא דכפת פמית המוכח כה"י דף כ"ב פ"ג דבבית סאתים כורעים לא מבטלי שם דירס: * אבל אם נורע וכו'. פיין בת' דבר שמואל שאלו לטקל כפיר מוקפת חומה ששם אין ורעים כבתוך כפיר מבטלי לסיקא דירה של חומה ומיירי כמקום שהנתיים נכניס מתחלה ואח"כ סקיסו כחומה דזוין הוקף לדירה וכמבואר בס"י ת"א וכמו שכתב בספר מור וקטי"ש והח"ל כפתיק דכרוי כפינן ג"ט ואף שמתחלה גמנס דכריו אפ"כ לנטוף סבכים פמו כשפת פתח שאי אפשר בשום אופן לתקן אלא יכשלו רבים ואחריו החזיק בנו הגאון יעב"ץ במו"ק ונראה דמיירי שאין מקום סודע נדור במחיצות אלא סרון לחומה פיר דאליה בודאי לא מהני היקף של חומה כיון שאין החומה ממיילת של מקום סודע אלא יש מחיצות אחרות וסודעים תשום לאחם מחיצות כמחיצות שלא נפשו לשם דירה כודאי אסור ואף דכפ"ק חשמש שלא כדבריו לפני"ד נראה שדבר משום כמו שכתבתי אח"כ מלאתי כספר בית שאיר (כמה שכתב אודות הס"ת) שכתב ג"כ בעדיו כדבריו ובפרט שפיקר קולא דביקף חומה אינו דבר

כרו כולו שפיקר סמיכתם הוא אשיטת הרא"ש והפיר דכי דאפשר בני חז"ל לא נתבטלו כלל המחיצות משום ורעים ואף שכסור החמיר בדבר סיני לתמרח בעלמא וסוברים דוקף של חומה פדוף כפי פ"י כתי"ל ובמח"ל כדבריו אכן לשי מה שכתבנו כשפ"ל שפסעוה דברי כמה ראשונים שאין שום חילוק בין קרפף לתל דקרפף שהוקף לדירה נמי תל נמור הוא ואעפ"כ ורעים מבטלי המחיצות דידים וה"ה חז"ל ממש ולס"ו מניל להקל בחומה ממש ונס כספר מאמר מרדכי ובספר שו"י ברכה אין דפתס נוחה להקל אף כביקף של חומה לכן פכ"ט אין להקל יותר ממה שכתבנו למעלה: * הורעים מבטלין כדירה. לא נחבאר בפוסקים אם כורעים מבטלין לגמרי המחיצות של דירה וא"כ אפילו כסוף הקיץ שכבר הולילו כורעים מ"מ אסור לנטול שהרי כורעים ביטלו את הביקף שבה לשם דירה וא"כ אם ירצה לנטול לריך לפרוך ככותל פכר אמות ולחזור ולגדור לשם דירה וכמבואר בס"כ או אפשר דהורעים אינם מבטלים את הביקף של דירה אלא דהביקף של דירה אינו מועיל כ"י שיש בו ורעים משום דאין אדם דר כורעים ותיכף שנסתלקו הורעים תור קרפף להחירו שהוקף מתחלה לדירה וממה דקיי"ל בנלסו התחתונות ובסליונות קיימות דמהני אף דכפת כשעשו לא כופילו כלל מ"מ לכסוף כשנסתלקו התחתונות מועילות הסליונות וא"כ ה"ה הכא אף דכפת כורעים לא כופילו המחיצות כשנסתלקו מהני אבל כאמת אין ראייה דפתס לא כיעלו מסולס התחתונות להסליונות אלא דכפת שהיו התחתונות כיו כפלינות ללא בוטיל ופ"כ כשנסתלקו התחתונות נשארו סליונות שהוקפו לדירה על מדגנתן כפ"י כן אפשר שכורעים מבטלי לסדירה וכלקמן ומלשון כרש"י

שער הציון

(נח) כבר כתבנו כפינן זה כמה עממים ד"ו וכן מבואר ברמב"ם לדידיא שכל שמוסיף משם והסליות לפשרה סני ומדברי הרמב"ם כדן זה חשמש קלמ בלא כדבריו וכבר פמד כוס כתי"ה וכדבריו מוכח כפ"כ כפ"ט: (נו) פשוט וכן מבואר בתום וככ"י: (נז) רש"י: (נח) רא"ש ור"י: (נח) ולפוסקים שהבאנו שם ככ"ל דכפינן כוה שלם גס הכא הוא כן וכ"כ כיועב"א לדידיא: (ס) פשוט: (סא) ולאסוף מפ"ד בנמרח וסוף שפשיין שורות שורות ונאם שכתב שם: (סב) רש"י: (סג) מ"ל ובגרי"א ופ"ה:

לי שהורעים העשויים לטיול ולצאת לשם תמיד לטייל שם ולהריח, אין אלו מבטלות מחיצות והיקף דירה הוא אעפ"י שנורע, ומכאן יראה לי שרבים מקילין בכך בפרדסים הסמוכים לבתיהם¹³⁸.

קרפף יתר מבית סאתים שהוקף לדירה, ונתמלא מים כלו¹³⁹, או מקצתו, אם המים ראויים לשתייה אפי' היה בעמקן יתר מבית סאתים מותר, שאין זה אלא ככריא דפירי. ר"ל, חריץ עמוק שמצניעין פירות לתוכו, שאעפ"י שעמוק הרבה נוטלין מהם בשבת¹⁴⁰, אבל אם אינן ראויים לשתייה, הרי הוא כנורע רובו, ואם נתמלא רוב החצר אסור, אף בשאין עמקן יתר מבית סאתים, ומעוטו מותר, ובלבד כשאין עמקן יתר מבית סאתים. אבל אם יש בעומקן יתר מבית סאתים, הכל אסור, מקום המים מפני שהוא יתר מבית סאתים, והנשאר ממנה מפני שהוא גמרץ למקום האסור ועמקן שאמרו פירושו בשטחן, ומפני שאין מים מתכנסין אלא בעומק, הוא תוסס לשון בעמקן, ופירושו במקומן, ובלבד בעומק עשרה טפחים, ומכל מקום אם אינם עמוקים עשרה אינו אלא טיט בעלמא, ואינו חולק רשות לעצמו אף ברוב החצר או כלו, וכן כתבנו גדולי הדור¹⁴¹, והביאה ממה שאמרו ברקס מים שברשות הרבים¹⁴², היה רקס מים ורשות הרבים מהלכת בתוכו חוזק לתוכו ארבע אמות חיוב, וכמה רקס מים פחות מעשרה, אלמא כל שהוא פחות מעשרה בעומק רקס הוא, ואינו חולק רשות לעצמו¹⁴³.

אלא כחצר י¹⁴⁴, ונמצא גג וחצר כשהם לאחד ובכית סאתים מותר אף לכלים ששבתו בבית. והביאו ראיה ממה שאמרו בפרק חזורק¹⁴⁵ לא יעמוד אדם בגגו ויקלוט מי גשמים מגגו של חבירו, והרי אין כל גג וגג רשות בפני עצמו, שהרי שמואל בשטח ר' שמעון היא שכל גגות העיר רשות אחת הן כמו שיתבאר¹⁴⁶, ושהלכה כן. אלא פירושו לא יקלוט להביא לביתו, ובשלז מיתה מותר¹⁴⁷, אלמא טלטול מגגו לביתו מותר, וכשאין בו יתר מבית סאתים, ומכל מקום לא הוצרכו בו אלא לדעת שמואל וכמו שביארנו. שהרי לרב שהלכה כמותו אויר גג אינו כקרפף והוא דמנכרן מחיצאתא, כגון גג שאין קיריו בולט חוץ למחיצותיו שמכשירין אותן בגוד אסיק, והרי הוא כמוקף לדירה, כמו שיתבאר בפרק גגות¹⁴⁸.

[וכל שאי אתה נותן לו דין קרפף, כגון שהוקף לדירה ולא נתבטלו מחיצותיו בזריעה, או שלא הוקף לדירה והוכשר בפרצה יתר מעשר, שגדרה עד עשר לשם דירה, או שאר מיני הכשר המתבארים בסמוך, מטלטלין בכלו אפי' ביתר מבית סאתים, ואפי' כלים ששבתו בבית, ולפי מה שכתבנו יראה שאף הפרדסי' שבבית, אם נורעו רובם נתבטלה תורת מחיצת בית מאליהם, ואין מטלטלין מכלים ששבתו בבית לתוכו, אעפ"י שאין בהם בית סאתים, ופעמים אף במה שאין זרוע מתורת נפרצת למקום האסור לה על הדרך שביארנו בקרפף, ומכל מקום יראה

הוא, דכאין ראויין לשתייה ברוב החצר אטילו לא הוי ביס נאסר כל החצר, אבל כראיין לשתייה אטילו ברוב החצר וקא ביתר מבית סאתים ופחות מכאן רגיל להיות בחצר, ולשיטתן מה דאמרו עמקו היינו שטחו, דהא עד השתא בעמוקים י' קמירי וכדמוכח פרק, אבל שיטת חרזיה ויראיש דבלא חזיין לתשמישתא אף כשאין עמוק י' הוי כורעים ורק בחזיין חילק ר"א אם עמוקים אם לא, ומלשון תראיש משמע דאטילו בעמוקים י' דוקא ביתר מב"ס קאסר רב אשי אבל לא ברובא, מיה בקינ סי' היריש אויל כלישנא קמא בתוספות ע"ש. 147 שבת ק ב. 148 במע"ר בחידושי ג"ק וכן בכרכי יוסף או"ח סי' שניח כ' בשם ספר הבתים כת"י (ועתה בעיה נתגלה ע"י, ואני מכינו לדפוס אייה בקרוב) שחלק על ראייה זו. ור"ל: ויראה לי שאין הניזון דומה

כמו מקרפף לחצר. 138 בתוס' לקמן שם חירצו כערי. וכ"כ רבנו להלן ס"א ב"ה יש דברים. 139 גיטין ע"ב. 140 לקמן צ"א. 141 וכ"כ התוס' שם ב"ה ושמואל ובגיטין שם ר"ה הא ולקמן צ"ב ד"ה לא יעמוד. 142 לקמן ס"א. 143 בשו"ת מהרא"י ח"א סי' ר"ב ובעוד אחרונים העלו כן מסברתם, וע' הגהת המרש"ם סי' שנת, אבל כדברי חיים או"ח ח"ב סי' כ"ח דאין לחלק בין גינה דחקלאה ובין זרעים של גוי. 144 כ"כ גם בסור וע' רא"ש, ובמעשה רוקח בחידושי ג"ק כתב בשם הראב"ד דוקא רובו ולא כולו שאין דרך לעשות החצר כולו כריכה, וע' משב"ב שניח בשעה"צ אות ס"ד. 145 כלשון ב' ברש"י. 146 הרשב"א בס"י ובעה"ק וממרש רגם באין ראויים לשתייה אינו נאסר אלא בעמוקים י'. והנסי"מ לרב אשי